

PODNIATA (4) *sb f*

podniata (3), **podnieta** (1); podniata *SkarŻyw, GostGosp, KlonWor*; podnieta *WysKaz*.

o oraz *oba a jasne*; podnieta z tekstu nie oznaczającego é.

sg *N* podniata (2). ◇ *A* podniatę (1). ◇ *I* podniatą (1). ◇ [*pl N* podniaty. ◇ *I* podniaty.]

Sł stp: podnieta, *Cn*: podnieta, *Linde XVI – XVIII w*: podnieta, podniata.

1. *To, co skłania do czegoś, pragnienie albo nakłanianie; bodziec; bellicum, calcar, celeusma, celeuma, concitamentum, fax, fomes, hortamentum, illacebra, illicium, incendium, incentiuum, incitabulum, incitamentum, invitamentum, irritamen, lituum, pabulum, prolectibile, protelum, suscitabulum, tuba Cn (4) : [Ultimo/ publicani conversio: multis exemplum penitentie/ tribuit: et incentiuum fuit. {(podnyata/ podpała)} Glosy II nr 47/11; PIECIORAKA PODNIATA KTORA SERCA ludu Bożego do częstego wżywania przenaświętfzego SAKramentu podniecamy. SkarFil 230; GrochHymny A2v (Linde)].*

podniata czego (1): [*LGran WarszPrzew 1579 86v*; Owa że tákowe bieśiády fą iáko podniáty iákie nierządu/ cudzołóftwá/ y wżelákiey nieczyftoty. *WujPosN 1584 (Linde)*]. *Cf podniata czekomu.*

podniata czego komu (1): Podniatá wżego złego Pánu/ kędy Vrżędnik álbo Włódarz przedáie robotę/ álbo nie doyrzy Włódarzá *GostGosp 20*.

podniata do czego (2): *Zywoty* ony były [...] pośiłkiem do dobrego/ y do wzgárdy márnóści á próżności świátá tego wielką podniatą. *SkarŻyw A2; KlonWor 8*.

Szeregi: »podniata i też ponukanie« (1): Nie wślyfzyfz tám nigdy by chwalono cnotę/ Abo fpráwę wczćiwą: bo tám trudno o tę. Ale chwałá fzałbierftwo/ leż y ofzukánie/ Do niecnoty podniatę y też ponukánie. *KlonWor 8*.

»podnieta albo poządliwość« (1): Oto tu Apoftól [*św. Jakub*] trzy rzeczy w człówiecze być powiáda. Pierwíza podnieta albo poządliwość [*concupiscentia Iac 1/15*]. Druga poczátki wzrufzenia niedbále odrzucone. A trzecia zezwolenie. *WysKaz 17*.

2. [*Podpalanie, podsycanie ognia; to, co służy do podpalania lub podsycania ognia; fomes Vulg, Cn; alimentum a. esca a. nutrimentum ignis, alimentum flammae Cn*:

Wyrażenie: »podniata ognia« = *fomes ignis Vulg*: A wyleią fynowie Aaronowi krew iey [*tj. kozy*] wkoło Ołtarzá: á wybiorą z niey ná podniatę ognia Páńfkiego [*in pastum ignis Vulg*, ku pomnożeniu ognia Páńfkiego *Leop 1561*] łoy/ którym obrafta brzuch *Leop 1577 3/14 (Linde)*; *WujBib Num 28/24*.

Przen:

Wyrażenie: »podniata kurzawa«: nieprzyftoi żadnému/ [...] z waśni mówić/ y tákowy ogień niećić/ któryby zgodę podżęgał/ á pánu fvému w iego fpráwách podniáty kurzawé czynił/ miłość v poddánych pfował/ á fławę iego v poftronnych fczypał. *CerGór 51.*]

Synonimy: 1. *pobidka, pobudka, pochop, podzoga, ponukanie, poządliwość*; 2. *pał, podpała, pomnożenie*.